

Okul Öncesi E?itim Merkezi De?erlendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Okul Öncesi E?itim Merkezi De?erlendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=27669>

Özet

Okul Öncesi Eğitim Merkezi Değerlendirme Ölçeği (OÖEMDÖ), erken çocukluk eğitim merkezlerinin yapısal ve süreç kalitesini sistematik bir şekilde değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş standart bir araçtır. Bu ölçek, özellikle Türkiye bağlamında, mevcut eğitim ortamlarının yeterliliğini, öğretmen-çocuk etkileşimlerinin niteliğini ve genel olarak sunulan hizmetlerin kapsamını belirlemek için kritik öneme sahiptir. Ölçeğin Türkçe'ye adaptasyon çalışması, uluslararası alanda kabul görmüş bir erken çocukluk değerlendirme aracı olan Türkiye'deki kültürel ve eğitimsel koşullara uygunluğunu sağlamayı hedeflemiştir.

Ölçeğin temel amacı, okul öncesi kurumların gelişimsel ihtiyaçlara ne ölçüde cevap verdiğini saptamak ve böylece kalitenin artırılmasına yönelik hedeflenen müdahaleler için temel oluşturmaktır. Ölçek, genellikle gözlem ve derecelendirme metodolojisi kullanılarak uygulanır ve eğitim alanındaki araştırmacılar, denetçiler ve kurum yöneticileri tarafından kalite güvencesi süreçlerinde sıklıkla tercih edilir.

Anahtar Kelimeler

Okul Öncesi Eğitim, Eğitim Kalitesi, Erken Çocukluk Gelişimi, Değerlendirme Ölçeği, Adaptasyon, Kurum Değerlendirmesi, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Ölçeğin orijinal yazarları hakkında detaylı bilgi bu kaynakta mevcut olmamakla birlikte, Türkçe adaptasyonu ve geçerlik/güvenirlilik çalışmaları ilk adımları **Klodya Tövım** tarafından 1996 yılında gerçekleştirilmiştir. Adaptasyon çalışması, Bozaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde sunulan bir Yüksek Lisans Tezi kapsamında yapılmıştır.

Amaç

Okul Öncesi Eğitim Merkezi Değerlendirme Ölçeği'nin birincil amacı, okul öncesi eğitim kurumlarında sunulan hizmetlerin kalitesini objektif ve yapılandırılmış bir biçimde ölçmektir. Bu amaç, hem yapısal (fiziksel ortam, materyal yeterliliği, personel niteliği) hem de süreç (öğretmen-çocuk etkileşimi, müfredat uygulaması, sağlık ve güvenlik prosedürleri) boyutlarını kapsar. Ölçek, standartlaştırılmış kriterler kullanarak farklı kurumlar arasında karşılaştırma yapma imkanı sunar.

Bu değerlendirme aracı, eğitimcilerin ve politika yapımcıların, belirlenen standartların altında kalan alanları tespit etmelerine yardımcı olur. Elde edilen veriler, eğitim kalitesini yükseltmek için gerekli olan personel eğitimi, kaynak tahsisi ve müfredat revizyonları gibi konularda kanıta dayalı kararlar alınmasına temel teşkil eder.

Yapı

Okul Öncesi Eğitim Merkezi Değerlendirme Ölçeği, Erken Çocukluk Program Kalitesi (Early Childhood Program Quality) gibi geniş bir psikolojik ve eğitimsel yapıyı ölçmeyi hedefler. Bu yapı, genellikle birden fazla alt boyutta incelenir. Tipik olarak, bu tür uluslararası ölçekler aşağıdaki temel alanlara odaklanır:

Fiziksel Çevre ve Güvenlik: Mekan düzenlemesi, temizlik ve çocukların güvenliği.

Eğitim Materyalleri ve Etkinlikler: Yaşa uygun materyal zenginliği ve sunulan etkinliklerin çeşitliliği.

Kişisel Bakım ve Sağlık: Beslenme, uyku ve hijyen uygulamaları.

Dil ve Akıl Yürütme Etkinlikleri: Çocukların bilişsel ve dil gelişimini destekleyen etkileşimler.

Sosyal-Duygusal Gelişim: Öğretmenlerin duyarlılığı, çocukların akranlarıyla ve yetişkinlerle kurduğu ilişkilerin niteliği.

Aile ve Toplum Katılımı: Kurumun ailelerle ve yerel toplumla işbirliği düzeyi.

Ölçek, bu alt boyutlar üzerinden bir kurumun genel kalitesini derecelendirerek, hangi alanlarda güçlü veya zayıf olduğunu ortaya koyar. Bu yapı, çocuk gelişimini destekleyen optimal öğrenme ortamlarının temel bileşenlerini temsil eder.

Geçerlik

Okul Öncesi Eğitim Merkezi Değerlendirme Ölçeği'nin Türkçe adaptasyon çalışması'na ait geçerlik bilgileri, sağlanan kaynak özetinde aşağıda belirtilmemiştir. Ancak, bir ölçeğin akademik kabul görebilmesi için belirli geçerlik türlerinin test edilmesi zorunludur.

Kapsam Geçerliliği (Content Validity): Ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen erken çocukluk eğitimi kalitesi yapısının yeterince temsil edip etmediği uzman görüşleri ile değerlendirilmelidir.

Yapı Geçerliliği (Construct Validity): Ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıyı ne ölçüde ölçtüğünü belirlemek için genellikle faktör analizi veya bilinen gruplar karşılaştırması gibi yöntemler kullanılır.

Ölçüt Geçerliliği (Criterion Validity): Ölçek sonuçlarının, kurum kalitesini ölçen diğer yerleşik veya diğer ölçütlerle (örneğin, çocukların gelişim testlerindeki skorları) ilişkisi incelenmelidir.

Türkçe adaptasyon çalışması'nın detaylı raporunda (Yüksek Lisans Tezi), bu geçerlik çalışmaları'nın sonuçlarına ulaşılmaması beklenmektedir. Ölçeğin güvenilir ve anlamlı sonuçlar üretebilmesi için yapı geçerliliğinin güçlü olması büyük önem taşır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik (Reliability) değerleri, sağlanan özet bilgide yer almamaktadır. Güvenirlilik, bir ölçme aracının tutarlılığı ve kararlılığı ifade eder; yani aynı koşullar altında

tekrarlandığında benzer sonuçlar verme derecesidir.

Tipik olarak, bu tür gözlem temelli ölçekler için aşağıdaki güvenirlilik analizleri raporlanır:

İç Tutarlılık (Internal Consistency): Ölçekteki maddelerin birbiriyle ne kadar uyumlu olduğunu gösteren Cronbach Alfa katsayısı. Yüksek Alfa değerleri, maddelerin aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliliği (Test-Retest Reliability): Ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlılığını gösterir. Erken çocukluk ortamı kalitesinin kısa sürede değişmeyeceği varsayımıyla, yüksek korelasyon beklenir.

Gözlemciler Arası Güvenirlilik (Inter-Rater Reliability): Ölçek bir gözlem aracı olduğu için, farklı iki gözlemcinin aynı ortamı değerlendirirken ne kadar benzer skorlar verdiğini ölçmek esastır. Bu, özellikle eğitim kalitesi değerlendirme ölçeklerinde kritik bir psikometrik özelliktir.

Faktör Analizi

Okul Öncesi Eğitim Merkezi Değerlendirme Ölçeği'nin Türkçe uyarlaması sırasında uygulanan faktör analizi sonuçlarına dair spesifik bir bilgi mevcut değildir. Faktör analizi, ölçeğin altında yatan teorik yapılar veya boyutlar keşfetmek veya doğrulamak için kullanılır.

Orijinal ölçeğin faktör yapısının (örneğin, 6 veya 7 temel boyut) Türkçe verilerle doğrulanıp doğrulanmadığı, uyarlama sürecinin en önemli aşamalarından biridir. Doğrulamak için Faktör Analizi (DFA) kullanılarak, ölçek maddelerinin Türk kültürüne ve eğitim sistemine uyum sağlarken orijinal boyutlandırılmayı koruyup korumadığı belirlenir. Bu analizler, ölçeğin yapısal bütünlüğünü sağlaması açısından hayati öneme sahiptir.

Araç Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon) Türü Gözlem ve Derecelendirme Ölçeği

Format: Yapılandırılmamış Gözlem ve Derecelendirme (Genellikle 1'den 7'ye kadar Likert benzeri bir derecelendirme sistemi kullanılır, ancak bu adaptasyon için spesifik derecelendirme bilgisi mevcut değildir.)

Language Available: Türkçe (Turkish), Orijinal Dil (Bilinmiyor, ancak uluslararası bir ölçek olduğu varsayılmaktadır.)

Population Group: Okul Öncesi Eğitim Kurumları (Kreşler, anaokulları, gündüz bakım evleri)

Age Group: 0-6 yaş aralığındaki çocukların bulunduğu ortamlar değerlendirilir.

Population Details: Ölçek, doğrudan çocukları değil, çocukların içinde bulundukları fiziki ve

sosyal eğitim ortamının kalitesini değerlendirir.

Test Methodology: Nitelikli gözlemciler tarafından kurum içinde belirli bir süre boyunca yapılan gözlemlerin, standart maddeler üzerinden puanlanması. Bu, yüksek düzeyde gözlemci eğitimi gerektiren bir metodolojidir.

Anahtar Kelimeler

Erken Çocukluk Program Kalitesi, Öğretmen-Çocuk Etkileşimi, Kreş Değerlendirmesi, Psikometrik Araç, Gözlem Ölçeği, Klodya Tovim, Boğaziçi Üniversitesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Klodya Tovim, 1996 yılında Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü ile ilişkilidir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin orijinal versiyonunun kullanımı izinleri ve ücretlendirme bilgileri, orijinal yayıncıya veya telif hakkı sahibine bağlıdır. Türkçe adaptasyonunun kullanımı için gerekli izinler ve varsa ücretler, adaptasyon sahibinin ve yayımlayan kurumun (Boğaziçi Üniversitesi) politikalarına tabidir.

Test Yılı (Adaptasyon): 1996

İzinler ve Ücret: Sağlanan kaynaklarda belirtilmemiştir. Akademik kullanım için genellikle tezin alandaki kurumla iletişime geçilmesi gereklidir.

Kaynaklar

K, Klodya Tovim. (1996). *Okul Öncesi Eğitim Merkezi Değerlendirme Ölçeği'nin Türkçe adaptasyonu* (Yüksek lisans tezi). Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Okul Öncesi Eğitim Merkezi Değerlendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Bu ölçeğin maddeleri, sağlanan kaynak içerikte mevcut değildir. Maddelerin tam listesine erişim için, Klodya Tovim'in 1996 tarihli yüksek lisans tezinin incelenmesi gerekmektedir.

Ölçeğin orijinal yapısı göz önüne alındığında, maddelerin fiziksel ortamın temizliği, materyallerin erişilebilirliği, öğretmenlerin çocuklara karşı gösterdiği sıcaklık ve destekleyici dil kullanımı gibi gözlemlenebilir davranışlar ve çevresel koşullar değerlendiren ifadelerden oluşması beklenmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM